

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc. — Manuscrise nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunsuri:
în Viena: M. Duka, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelid
Nachfolger; Anton Oppelid, J.
Dommer; în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agency Havas, Buc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoign & Leibmann.
Prețul inserțiilor: o seriă
gamond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicații mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagină a 8-a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în dă-care dî.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la d.d. colectorii.
ADMINISTRAȚIUNEA PENTRU BRAȘOV
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 80 etajul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dănuți în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 128.

Brașov, Luni-Marti, 11 (23) Iunie

1896.

Lege pentru libera persecuțiune.

Trebue să revenim astăzi asupra classicului paragraf 169 din proiectul de lege privitor la jurisdicțiunea Curiei în afaceri electorale. Este și pentru noi Români de-o însemnătate deosebită acest paragraf și, fiind-că în ședința de Sâmbătă a dietei noul proiect a fost votat în întregul său și după a treia cetire, așa că după toate probabilitățile în scurt timp va deveni lege, merită să-l cunoștem mai cu de-a măruntul.

Este vorba de despoierea unei părți însemnate a cetățenilor celor mai de valoare de-un drept constituțional cardinal al lor, pentru care în schimb li-se deschide de acum înainte ușa temnițelor și liberelor persecuțiuni.

Cunoștem cuprinsul acelui paragraf. Prin el se amenință cu pedepsă grea fiă-care preot și fiă-care individ, care poartă funcțiunii bisericesci, sau care este îndreptățit a săvârși ceremonii bisericesci, sau în locul destinat pentru ceremonii bisericesci sau în vre-o adunare cu caracter bisericesc a făcut o declarațiune, ce tinde a influența rezultatul alegerii.

Va să dăcă prin acest paragraf se amenință cu pedepsă grea (până la un an închisore de stat și 500 fl. amendă) nu numai preotul, ci fiă-care individ, care poartă funcțiunii bisericesci, sau care este îndreptățit a săvârși ceremonii bisericesci. Funcțiunii bisericesci însă poartă și cautorii, și cronicii, și clopotarii, și cu ratorii sau eforii bisericesci. Apoi și membrii aleși ai congreselor și sinodurilor eparchiale s'ar pute înșira aici. Și fiind-că funcțiunile bisericesci sunt funcțiuni de onore, care se încredințază de obicei celor mai aleși, mai nepătați și mai solidi credincioși ai cutărei biserici, urmază de aci, că pedepsă de mai sus amenință tocmai pe cei mai de valoare cetățeni ai statului.

Și pentru cari fapte ale lor îi amenință pedepsa? — Pentru-că într'un loc destinat pentru ceremonii bisericesci, sau în vre-o adunare cu caracter bisericesc a făcut vre-o declarațiune cu tendința de-a influența rezultatul alegerii.

Dér loc destinat pentru ceremonii bisericesci póte fi nu numai biserica, ci ori-ce clădire, casă privată, piéta publică, ori chiar și câmpul. La Boboteză, la Ispas, la Rosalii, de exemplu, în biserica noastră se face ceremonia sântirii apei la câmp, ori în piéta publică. Apoi „adunări cu caracter bisericesc” cari sunt? Nunțile, ospetele, prin cari se serbeză împărțirea unei taine sfinte, nu sunt ore și acestea „adunări cu caracter bisericesc”? Cu ocaziunea procesiunilor dela Nicula, ce se fac în ziua de S-tă Mariă a fiă-cărui an, se adună acolo mii de oameni, cari se rógă, béu, mănâncă, chefuesc. Cine va dăce, că nu sunt și acestea „adunări cu caracter bisericesc”?

Și apoi ce este a se înțelege sub „declarațiune cu tendința de-a influența rezultatul alegerii”? O astfel de „declarațiune” póte să cuprindă în sine ori-ce cuvânt, ori-ce frasă, pe care cine-va ar pute să o dăcă în glumă, ori în serios în astfel de locuri și la astfel de ocaziuni. Totul depinde dela arbitriul judecătorului, care póte interpreta ori-ce cuvânt în sensul, care-i convine. Nicî n'are lipsă de-almintrelea de cuvinte, căci după paragraful de mai sus ajunge și numai *consensusul*, ori *intențiunea* de-a influența alegerea.

Dér se mai cuprind în paragraful de mai sus și alte dispozițiuni. La conducturi, ori adunări electorale, de exemplu, este interzisă folosirea „obiectelor de stimă religioasă”? Dér, cum fórte bine a observat unul dintre vorbitorii din cameră, astfel de obiecte sunt și crucele, ce le poartă pe piept arhierii și alți dignitari bisericesci, apoi brénele roșii, reverenda etc.

Décă s'ar întempla, d. es., ca vre-unul dintre preoții bucovineni, — asupra cărora, cum spune corespondentul nostru de mai jos, a cădută o plóiă atât de bogată de cruci și bréne roșii, — să-l aducă pecatele pe la noi în timpul „conducturilor electorale”, judecătorilor unguri le stă în liberă voiă de a-l omeni numai decât cu temnița.

Étă o lege, care nu credem să mai aibă părechii în totă Europa cultă. Prin ea cetățenii sunt dați cu mâinile legate pe mâna judecătorilor, cari după arbitriu pot prinde în cursă și pot să pedepsescă pe ori-ce alegător activ.

Cu drept cuvânt o fóiă ungurescă numesce legea acesta legea liberelor persecuțiuni, căci prin ea se dă guvernului puterea de-a prigoni, așa dăcând, pe cine-i place, ér noi Români suntem între aceia, pe cari guvernele unguresci ne plac mai mult în privința acesta.

CRONICA POLITICĂ.

— 10 (22) Iunie.

În decursul săptămâni acesteia camera ungară își va amena ședințele până la 7 Septemvre. Aménarea, după cum anunță, unele diare din Budapesta, de astă-dată nu se va face prin rescript autograf preainalt, ci în urma hotărîrii camerei. În cercurile deputaților se vorbește, că în luna lui Septemvre camera va ține numai câte-va ședințe și cătră finea lui Octomvre vor fi fixate noule alegeri.

Scim, că între Unguri s'a început o agitațiune, cu scop de a-și résbuna contra Austriacilor pentru manifestările lor antimaghiare din zilele din urmă. Începutul l'a făcut Bartha Miklos printr'un articol publicat zilele trecute în „Magyarország”, în care, după cum am arătat la timpul său, era conjurată totă suflarea ungurescă, să nu mai cumpere nici un articol comercial din Austria și să se ferescă ca de ciumă, de toate acele prăvăli și ateliere, în cari

se vinde, ori lucrăză articuli de proveniență austriacă. Glasul șovinistului a găsit résonet la soții săi șoviniști. „Magyarország” publică în numărul său mai nou vre-o 5 scrisori de aderență, în cari Bartha e rugat, să continue agitațiunea și să facă tot posibilul pentru a inaugura și sistemisa în direcțiunea acesta o acțiune, care să pătrundă tóte păturile societății. Vom vedé, la ce rezultat vor ajunge Ungurii și cu aceste svirooliri ale lor, al căror scop se vede a fi în prima linia intimidarea Austriacilor.

Din Petersburg i-se depeșeză lui „Extrablatt” din Viena, că Țarul Nicolae II. va sosi la Viena în 27 August și va petrece acolo patru zile. Dela Viena Țarul va pleca direct la Gmunden pentru de-a visita familia regală hannoverană.

După cum se anunță din Varșovia guvernul rusesc are de gând să introducă măsuri și mai stricte contra Polonilor. Cercurile rusesci sunt fórte supérate din cauza atitudinii, pe care a observat-o preoțimea și presa polonă față cu serbările încoronării Țarului și a manifestațiunilor simpatice, cu care l'au salutat pe nunciul Agliardi în călătoria sa spre Mosova.

„Vossische Zeitung” anunță, că o mare putere a declarat guvernului grecesc, că Franția și Anglia sunt gata de-a cere dela Portă restituirea convenției dela Halleppa, pentru ca în fine să se liniștescă turburările în Creta. Guvernul grecesc însă e de părere, că prin numita convenția li-se asigură prea puține drepturi Cretensilor și că minimalul pretensiunilor se reduce la deplina autonomiă, asemenea ca a Samosului sau a Rumeliei ostice, sub garanția și inspectiunea marilor puteri.

„De după culisele Ligei culturale”.

Sub acest titlu publică „Budapesti Hirlap” de ieri, 20 Iunie n., o corespondență datată din Brașov, pe care dăce, că o primesce dela „corespondentul său particular”. În partea primă a corespondenței

FOILETONUL „GAZ TRANS.”

Despre starea Irlandei.

Celebrul discurs al lui O'Connell. *)

Cestiunea Irlandei este și adî la ordinea zilei în Anglia, am putea dăce în totă Europa cuită. oăci nu sciu care dîar, care om politic n'a scris ori n'a cugetat asupra ei, mai ales oăt timp Gladstone era la putere.

Primii locuitori ai Irlandei au fost Celți. Acestui strat s'au suprapus popore gotice. Națiunea rezultată din aceste amestecuri succesive a trair independentă până prin secolul XII. La 1150 regele Dermot, fiind atacat de pretendenți la coronă, cere ajutor dela Henric II al Angliei. În acest fapt atăt de puțin important la prima vedere residă totă nenorocirea Irlandei Mare învătământ pentru națiuni: să nu facă nici-o dată apel la străin! Abia trecură oăți-va

ani și papa Adrian IV (1156) dete regatul acesta lui Henric II. Se înțelege, că Irlandezii n'au primit să fiă dăruiți fără voiă lor, dér Englezii au năvălit în insula veoină și s'a început războiul. Acest război nu s'a terminat repede. Când învingătorii, Irlandezii au resistat și au încercat să se scape până pe vremea lui Henric VII.

Sub Henric VII, Anglia protestantă persecută pe Irlanda catolică; persecuția devine și mai grósnică sub Elisabeta. Sub Carol I, incuragiat Irlandezii de faptul, că regina era catolică, se véd înșelați, și mai apoi Guilielm de Orange trece în Irlanda și zdrobesce pe catolici.

De atunci începe persecuția legală a Irlandei. Are parlament, dér se consideră supus celui englez.

Încercări de a scutura jugul n'au lipsit nici de atunci încóce, dér n'au adus vre-un folos considerabil națiunii irlandeze oăci mai toți oamenii politici englezi au stărut să menție situațiunea inferioară a Irlandei, acordând numai câte odată mică concesiuni de ordin secundar.

O asemenea încercare, o mișcare puternică, s'a întemplat pe la începutul secolului nostru, și de acesta este legat numele O'Connell, care a fost numit „marele agitator al Irlandei”.

Născut la 1775, a studiat mai întâi în patrie, apoi în Franția. Era să se facă preot, dér caracterul lui nu se potrivea cu o asemenea misiune și de aceea învăță dreptul și îmbrățișă profesiunea de avocat, se stabili la Dublin, unde oăpétă în scurt timp mare renume.

Devenind posesorul unei averi însemnate, încep să se ocupe exclusiv cu politica și să lupte pentru drepturile Irlandei. Dela 1812 el deveni sufletul mișcării, se alege deputat în mai multe rânduri în camera comunelor și oăpétă o popularitate ne mai pomenită. Partisanii săi îi făcură o listă civilă pentru ca să se ocupe numai de politica și să fie scutit de grija traiului; de aceea adversarii îl numiau „regele cerșitor”.

În 1833 se propuse aducerea oător-va îmbunătățiri pentru Irlanda, dér în același timp mesagiul regal spunea, între altele:

„Cred că-mi veți acorda puterile extra-ordinare, ce vor fi necesare pentru a pedepsi pe turburătorii linisei publice și a întări unirea între cele două țări (Anglia și Irlanda), pe cari sunt hotărît a o păstra prin tóte mijlocele”.

Atunci, la 5 Februarie 1833 (s. n.) rosti discursul ce publicăm (după *Traité de littérature par LeFranc*), despre care Michelet a dăis: „Cred, că dela Mirabeau, nu s'a mai audît în vre-o adunare un discurs superior improvisațiunei lui O'Connell”.

Ideile lui O'Connell n'au reușit, el a murit departe de patrie (în 1847); dér sunt și astăzi la ordinea zilei în Anglia.

Étă discursul lui:

Domnilor,

Mă împotrivesc acestei adrese: este brutală și sângerósă (Riset). Ridez, d-lor? Nu mă mir. Risetele acestea sunt pentru mine o adevărată declarație de război făcută Irlandei. V'am spus din nainte, că această adresă va produce multe nenorociri. Căménă cu cea votată în privința Americii, unde v'ați încăpăținat să trimeteți un se-

*) Din „Modele de discursuri”, adunate de Adarescu. Editura librăriei U Müller din Brașov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Iunie 1896.

Table of stock market prices in Vienna, listing various securities like bonds and shares with their respective prices.

Cursul pletei Braşov.

Din 22 Iunie 1896.

Table of exchange rates for Braşov, listing rates for various currencies and goods.

Mărci germane Cump. 58.40 Vënd. —.—
Lire turoesci Cump. 10.60 Vënd. —.—
Seris. fonc. Albina 5% 100.75 Vënd. 101.75

Publicația de licitare.

Doă mori, cu trei petri una, învêtită de puterea apei, înlăuntru comunei Teiuşii — proprietatea a 26 familii, fost grănițeri — precum și două intravilane se vënd (la olaltă, ori separate una de una), pe calea licitațiunei libere în 6 Iulie st. n. a. c. 10 ôre a. m. în cancelaria comunală a Teiuşului.

Condițiunile de licitare se pot vedea în ôrele de oficiu în cancelaria opidană. 1005,2—6.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administrațiunii. În cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădēmēt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary: Pe trei luni 3 fl. —, Pe șese luni 6 fl. —, Pe ună ană 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad: Pe trei luni 10 fr., Pe șese luni 20 fr., Pe ună ană 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary on Sundays: Pe ană 2 fl. —, Pe șese luni 1 fl. —, Pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Table showing subscription rates for Romania and abroad on Sundays: Pe ană 8 franci., Pe șese luni 4 franci., Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se facă mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voră abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1896.

Large railway schedule table with multiple columns for train types (Tren de pers., Tren accel., Tren mixt), destinations (Viena, Budapesta, Szolnok, etc.), and times.

Nota: Ôrele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnăză ôrele de nôte.